

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра філософії

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
З НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

для студентів усіх напрямів підготовки

Дніпропетровськ
НГУ
2013

Історія української культури. Методичні рекомендації до виконання контрольних та індивідуальних завдань з нормативної дисципліни «Історія української культури» для студентів усіх напрямків підготовки. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я., Буряченко С.В. – Д.: Національний гірничий університет, 2013. – 18 с.

Упорядники:

Шабанова Ю.О., д-р філос.наук, проф.

Тарасова Н.Ю., канд. філос. наук, доц.

Рекомендовано до видання редакційною радою НГУ (протокол № від 21.03.2011) за поданням методичної комісії напряму підготовки 6. 050301 Гірництво)(протокол № 12 від 25.03.2012).

Методичні матеріали призначено для самостійної підготовки студентів усіх напрямів підготовки до здачі контрольних та індивідуальних робіт з нормативної дисципліни «Історія української культури». Розглянуто критерії оцінювання та правила оформлення контрольних та індивідуальних робіт.

Надано рекомендації за змістом контрольних та індивідуальних робіт, наведений перелік рекомендованої й додаткової літератури.

Рекомендації орієнтовано на активізацію виконавських навичок навчальної діяльності студентів.

Відповідальна за випуск завідувач кафедри філософії, д-р філос. наук, проф. Ю.О. Шабанова.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія української культури» вивчається за обсягом 1, 2 кредити (72 години), решта – самостійна робота.

Даний предмет забезпечує всебічну підготовку студентів Національного гірничого університету. Він впроваджує вимоги Конституції України щодо державного сприяння консолідації та розвитку української нації, формування історичної свідомості, збереження традицій та культури. Згідно з цим, вивчення „Історії української культури” сприяє формуванню позиції особистого захисту здобутків вітчизняної культури, прагнення власної участі в її розвитку. Глибоке опанування цінностями національної культури, стаючи обов’язком громадянина, стимулюватиме успішну діяльність майбутніх фахівців різних спеціальностей.

Будучи нормативною дисципліною гуманітарно-економічного циклу, “Історія української культури”, формує сучасний світогляд та духовну культуру громадянина України.

Вона дає уявлення про історико-культурний поступ української нації, системний взаємозв’язок усіх складових вітчизняної духовності в контексті розвитку людства. Знання “Історії української культури” забезпечує орієнтацію майбутніх фахівців у сучасному культурному просторі, дає усвідомлення свого місця в світовій цивілізації.

Оглядове лекційне заняття присвячується розгляду тематичних напрямів дисципліни. Під час запланованих лекцій та семінарів студент, одночасно з засвоєнням знань, виробляє методiku та навички самостійного опрацювання навчального матеріалу.

Самостійна робота включає ознайомлення з рекомендованою та додатковою літературою, конспектування першоджерел за означеними темами, підготовку контрольних робіт з проблем розвитку того чи іншого етапу формування української культури. В ході вивчення «Історії української культури» студент під час консультацій з викладачем може з’ясувати додаткові питання, які збагачують знання лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання дисципліни має вестися систематично і цілеспрямовано, що сприятиме вдосконаленню знань і вмінь студентів.

Завершенням вивчення курсу стає іспит, який проводиться в усній або письмовій формі. Кожний іспитовий білет включає три питання з різних періодів розвитку української культури.

Студент повинний продемонструвати знання навчального матеріалу і вміння правильно застосовувати культурологічну термінологію, особисте розуміння гострих проблем сучасної україністики, володіння науковими поглядами на їх вирішення.

Мета курсу – сприяти процесу опанування студентами досягненнями української культури, забезпечити засвоєння загальнолюдських духовних цінностей, розвинути вміння абстрактного мислення, сформуванню думку про

значущість вітчизняної культури, зміцнити почуття патріотизму та відповідальності, актуалізувати високі естетичні потреби й художній смак.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з неповторною історією розвитку основних галузей та форм української культури (зокрема, соціально-політичної, релігійної, наукової, освітянської, мовної, художньо-естетичної, включаючи літературно-поетичну, театральну сфери, образотворче мистецтво, музику й кіно, а також побутову культуру);
- сформувати цілісне уявлення про специфіку української культури та її роль в духовному розвитку людства, про органічний взаємозв'язок усіх складових, цінність в соціокультурному ствердженні суверенності України серед західноєвропейських держав;
- розширити студентський світогляд необхідним для сучасного професіонала інтелектуальним знаряддям, забезпечити орієнтацію в міжнародному інформаційному просторі, сприяти розумінню особистої відповідальності за подальшу долю національної культурної спадщини.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Першим контрольним заходом до складання іспиту з «Історії української культури» є письмова модульна робота, яка стає нагодою продемонструвати засвоєні знання та отримані навички самостійного наукового дослідження.

Теми модульних контрольних робіт відповідають робочій програмі. Вони передбачають узагальнене та деталізоване, водночас, знання матеріалу всіх тем лекційного курсу.

Написанню модульної контрольної роботи передуює опанування матеріалом законспектованих лекцій, текстом розділів навчальних посібників, визначених винесеними на іспит питаннями, також і підібраної особисто додаткової літератури з запропонованого викладачем бібліографічного списку.

Модульна контрольна робота – важливий показник рівня самостійності роботи студентів, спрямовуючий на формування вміння індивідуально опрацьовувати науковий матеріал, аналізувати зміст ключових теорій, тлумачити смисл культурологічних категорій. В ході написання модульної контрольної роботи студент має усвідомити практичне місце дисципліни, її та життєву доцільність та характер кореляції з іншими науками.

Після перегляду питань для написання модульної контрольної роботи, студент мусить почати підготовку до написання модульної контрольної роботи.

Етапи підготовки до написання модульної контрольної роботи

1. Уважно прочитати конспект лекцій.
2. Проаналізувати теоретичний матеріал, обговорений також на практичних заняттях.
3. Проглянути запропоновані питання для написання модульних контрольних робіт.
4. Зробити відбір відповідної обов'язкової та додаткової рекомендованої літератури.
5. Здійснити тезове конспектування обраних джерел за вказаними питаннями.
6. Обміркувати головні концептуальні положення відповідей на запитання.
7. Чітко відповісти на поставлені питання, ілюструючи виклад культурологічної теорії прикладами з історії української культури.
8. Зробити висновки та вказати практичне значення розглянутих в питаннях історико-культурних феноменів.

Правила оформлення модульної контрольної роботи

1. Робота має бути написаною від руки на подвійному папірці шкільного зошита українською мовою.
2. На першому аркуші зошиту вказати курс, групу, прізвище та ініціали, порядковий номер білету контрольної роботи.
3. Чітко відокремлювати виклад кожного наступного питання.
4. Обсяг відповіді на окремо взяте запитання контрольної роботи має не перевищувати двох аркушів.
5. Припускається будь-яка послідовність відповідей на контрольні запитання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Список питань, внесених до білету, студент отримує від викладача в період підготовки до модульної контрольної роботи. Надання відповідей на контрольні запитання здійснюється студентом самостійно, виключається використання конспекту лекцій, підручників, інших довідкових матеріалів. Час на виконання контрольної роботи складає дві академічні години (1 час 20 хвилин). Якщо студент не встиг закінчити написання роботи в межах визначеного терміну, викладач має право знизити оцінку або не зарахувати контрольну роботу, незважаючи на її змістовність та правильне оформлення.

Оцінювання модульної контрольної роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою.

1. Оцінка «п'ятірка» (відмінно, А, 90-100 балів) відповідає наступним критеріям:

- вичерпності й коректності викладу відповідей на запропоновані контрольні запитання;
- історичної й теоретичної повноти відповідей;
- аргументованого використання важливих положень інших дисциплін;
- логічності тезового викладу і структурованості міркувань;
- переконливості особистої точки зору на дане питання;
- коректного використання фактологічного матеріалу;
- вільного володіння понятійним апаратом, влучне використання спеціальних термінів та визначень;
- самостійності висновків;
- доказовості висловлюваних тверджень і чіткості побудови відповіді.

2. Оцінка «четвірка» (добре, В , 82-89 балів) відповідає наступним критеріям:

- не завжди влучне використання термінів інших дисциплін.

3. Оцінка «четвірка» (добре, С , 74-81 бал) відповідає наступним критеріям:

- відсутність логіки у відповідях на поставлені запитання;
- недоліки у викладі відповідей на теоретичні положення дисципліни;

4. Оцінка «трійка» (задовільно, D, 64-73 бали) відповідає наступним критеріям:

- очевидний дефіцит знань історичних дат і головних культурологічних теорій;
- відсутність чіткої аргументації доказів, чіткої логіки міркувань;

5. Оцінка «трійка» (задовільно, E, 60-63 бали) відповідає наступним критеріям:

- некоректне тлумачення історичних подій або спірних соціокультурних феноменів;
- відсутність самостійних висновків.

6. Оцінка «двійка» (незадовільно, FX, 45 балів) відповідає наступним критеріям:

- відсутність мінімальних знань для розкриття контрольних запитань;
- абсолютна відсутність логіки аргументації ідей при відповіді на запитання;
- не володіння культурологічним категоріальним апаратом та історичною підготовленістю до висвітлення теми.

Питання для підготовки студента до написання модульної контрольної роботи:

1. Що таке культура?
2. Походження терміну «культура» та його змістовні трансформації.
3. Що таке артефакт? Наведіть приклади духовних та матеріальних артефактів.
4. Що таке духовна та матеріальна культура? Наведіть приклади.
5. Назвіть основні функції культури. Поясніть їх зміст.
6. Назвіть сталі та змінювані структурні компоненти культури. Наведіть приклади.
7. Назвіть існуючі підходи до історичної періодизації світової культури.
8. Що таке цивілізація?
9. Поясніть термін „локальні цивілізації”.

10. В чому полягає зміст теорії «осьового часу» К. Ясперса?
11. Які наукові погляди на етногенез українців вам знайомі?
12. Що значить автохтонний народ?
13. В чому сутність теорії індоєвропейських коренів української культури?
14. Які стародавні народи вплинули на формування засад української культури?
15. Хто такі арії?
16. Що таке етнонім та топонім?
17. Які теорії становлення етнонімів та топонімів «Русь» та «Україна» вам відомі?
18. Назвіть територіально-етнографічні зони України та надайте коротку характеристику їх культурної специфіки.
19. Надайте структуру сучасного українського етносу та його розмежування в світі.
20. Назвіть основні світоглядні та соціально-історичні чинники формування української ментальності.
21. В чому специфічність і неповторність українського менталітету?
22. Які ментально-світоглядні риси українців вважаєте провідними?
23. Культура неоліту на території України. Спадщина Мізинської культури.
24. Трипільська культура - українська неолітична цивілізація.
25. Світогляд трипільців-орачів у мистецтві розписної кераміки й теракотових статуеток.
26. За яких історичних умов на українських землях розвинулась скіфсько-сарматська культура?
27. Як світогляд, спосіб життя та звичаї скіфів і сарматів відбилися в міфології?
28. В чому особливості скіфсько-сарматського «звіриного стилю»?
29. В чому культурна цінність скіфської Пекторалі?
30. Велике переселення народів початку першого тисячоліття нашої ери. Готська держава й гуни на території України.
31. Пантеїстичні риси давньослов'янської міфології. Культ природи та давньослов'янська демонологія.
32. Звичаї й традиції, календарний фольклор давньослов'янських племен.
33. Історичні нотатки про державу антів.
34. «Повість минулих років» Нестора про давньослов'янські племена, заснування Києва та діяльність перших слов'янських князів.
35. Прийняття християнства - фактор духовного становлення Київської Русі та входження в коло розвинених середньовічних європейських і східних держав.
36. Діяльність Кирила й Мефодія та розвиток слов'янської писемності.
37. Християнство та розвиток освіти та науки в Київській Русі.
38. Церковної та світська література. Літописи. Ізборник Святослава, «Послання Володимира Мономаха дітям», «Слово про закон і благодать» Митрополита Іларіона.

39. Регіональна специфіка канонів візантійського храмобудівництва в церквах Київської Русі часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
40. Монументальний живопис та іконопис Святої Софії Київської й Києво-Печерської лаври.
41. Мистецтво книжкової мініатюри в Київській Русі.
42. Соціальна й духовна специфіка Ренесансу в Україні XIV-XVII ст.
43. Роль Острозької академії в умовах польської релігійно-мовної експансії XIV-XVII ст.
44. Полемічна література у ствердженні духовної самодостатності української культури.
45. Діяльність С.Оріховського-Роксолана, Ю.Дрогобича, Павла з Кросна у ствердженні гуманістичного світогляду в українській науці та мистецтві XIV-XVII ст. .
46. І. Федоров і розвиток друкарської справи в становленні ренесансної української освіти й духовності.
47. Роль братств в українській культурі XIV-XVII ст.
48. Ренесансні та барочні архітектурні й скульптурні шедеври Львова.
49. Самобутність Жовківської школи іконопису.
50. Феномен козацтва як визначальний соціально-політичний та духовний чинник боротьби за українську державність XVII - XVIII ст.
51. Шкільна освіта й релігійно-духовні традиції, побут та мистецтво Запорізького козацтва.
52. Мистецтво вертепу та троїстих музик в українській культурі XVII - XVIII ст.ст.
53. Неповторність козацького бароко в українській архітектурі й образотворчому мистецтві XVII - XVIII ст.
54. Спадщина «мазепинського бароко».
55. Український портретний живопис XVII - XVIII ст. Творчість Боровиковського.
56. Роль Києво-Могилянської академії в зростанні духовної самодостатності української культури.
57. Ідеї Просвітництва в філософській, літературній та музичній спадщині Г.Сковороди.
58. Шкільна драма, інтермедія й езопова байка в розвитку української думки доби Просвітництва.
59. Національний вияв тенденцій європейського музичного бароко в творчості Д.Бортнянського, А.Веделя, М.Березовського.
60. Народницький рух в Україні XIX ст. у збудженні національної свідомості.
61. Діяльність, ідеали та доля представників Кирило-Мефодіївського братства.
62. Український романтизм і творчість Лесі Українки.
63. Т.Шевченків поетичний та живописний образ України.

64. Творча спадщина представників реалізму й романтизму в українській літературі, поезії та музиці ХІХ століття.
65. Реалістичні й народні традиції в українському національному театрі ХІХ - початку ХХ ст.
66. Українська музика ХІХ століття. Л.Лисенко – засновник національної академічної музики.
67. Передумови розвитку української культури ХХ століття. Періодизація культурного процесу.
68. Діяльність товариства «Просвіта» в національному відродженні української культури.
69. Нова школа української літератури початку ХХ ст. Творчість О.Кобилянської, М.Коцюбинського, В.Стефаника, М.Вороного. Вплив європейського авангарду на драматургію В.Винниченка, М.Куліша, вистави за творами О.Олеса.
70. Впливи європейського символізму й футуризму в творчості поетів Д.Загула, Я.Савченка, О.Слісаренка, М.Терещенка, В.Кобилянського, М.Михайличенка.
71. Розгортання українського культурного відродження початку ХХ століття й київська літературна група «неокласиків». М.Зеров, М.Хвильовий, М.Рильський.
72. Модерністська естетика, львівське видавництво «Молода муза».
73. Новаторство «Молодого театру» Леся Курбаса.
74. Новації в українському живопису та графіці початку ХХ століття. Творчість О.Мурашка, О.Новаківського, П.Ковжуна, І.Труша, М.Сосенка.
75. Школи М.Бойчуків.
76. «Об'єднання сучасних митців» (ОСМ) і творчість А.Петрицького.
77. Всесвітнє визнання нової української скульптури. О.Архипенко, М.Черешньовський, Лео Моль (Л.Моложанін), Я.Гніздовський.
78. Традиції народної дерев'яної архітектури й «козацького бароко» в українській архітектурі двадцятих років ХХ століття.
79. Культура України за доби тоталітаризму. Діячі української культури в еміграції.
80. «Розстріляне відродження».
81. Становлення естетики соціалістичного реалізму (соцреалізму).
82. Велика вітчизняна війна 1941-1945 років й патріотичний сплеск поезії, живопису, кіно, театрального мистецтва. Творчість А.Малишка, М.Рильського, В.Сосюри, М.Бажана.
83. Проза О.Гончара.
84. Документалістика й художнє кіно в творчості О.Довженка.
85. Генерація «шестидесятників». Прагнення відновлення національних традицій в творчості І.Світличного, В.Стуса, Л.Костенко, В.Симоненка, І.Драча, М.Вінграновського, І.Дзюби.
86. Творчість української еміграції. Є.Маланюк, Д.Донцов, С.Гординський, І.Багряний, А.Рудницький.

87. Українська культура другої половини XX - початку XXI століть.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ (РЕФЕРАТИВ) З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Написанню модульної контрольної роботи передуює виконання студентом індивідуальної письмової роботи, захист якої відбувається на семінарському занятті. Варіантами виконання індивідуальних реферативних робіт пропонується : а) усна розповідь за обраною темою з історії української культури; б) презентації із застосуванням відтворюючої техніки (ноутбука, відеоплеєра тощо).

Теми індивідуальних (реферативних) робіт з «Історії української культури» розроблені таким чином, щоб зорієнтувати студентів на самостійну роботу. Вони передбачають вміння студентів при доборі літератури працювати з алфавітним, тематичним та іншими бібліотечними каталогами.

Зміст індивідуальної роботи має відповідати обраній темі. Наприклад, в разі вибору теми « Історичне значення культури Київської Русі», слід дослідити становлення різних сфер культурного життя Київської Русі – 1)феодального типу монархічного державно-політичного устрою, 2)прийняття християнства; 3) створення писемності, 4)заснування середньовічної шкільної системи освіти, 5) впровадження християнського віровчення засобами храмовбудівництва, монументального розпису церков, іконопису, 6)розвитку релігійних та світських жанрів літературної творчості, 7) запровадження музично-церковних жанрів та літургії. Розкриваючи зміст теми індивідуальної роботи, важливо не вдаватися описового характеру викладу матеріалу, навпаки, прагнути узагальненої характеристики ролі культурних здобутків Київської Русі в формуванні засад сучасної української культури.

Матеріал індивідуальної (реферативної) роботи студент має викладати послідовно, з відповідними кожному підрозділу висновками щодо досліджуваної проблематики.

Для більш докладного розкриття теми недостатньо лише використання матеріалу підручника. Бажано, щоб студент звернувся також до спеціалізованих досліджень за обраною темою.

Можна скористатися навчальною літературою, що не увійшла до списку рекомендованої. Студент може відібрати її самостійно.

Мета виконання індивідуальної роботи (реферату).

Студент повинний навчитися працювати з науковою, довідковою та історичною літературою. Ознайомившись з необхідною літературою, він мусить узагальнити отриману інформацію, засвоїти основні поняття, вміти усвідомлено визначати ключові концептуальні складові теми.

Підготовка до виконання індивідуальної роботи (реферату).

Відповідно до теми індивідуальної роботи, студент має почати опрацьовувати матеріал з відбору в бібліотеці необхідної літератури та вивчення її. Скеровуючись власними переконаннями й аналітичними висновками з ознайомлення з відібраною літературою, він мусить продовжити, складаючи план роботи (3-4 пункти). Після більш заглибленого вивчення першоджерел, студент може перейти до безпосереднього викладу сутності кожного з винесених до плану розкриття питань.

Виклад та оформлення результатів індивідуального дослідження (реферату). .

1. Заголовок (назва) - наприклад:

«Особливості українського музичного фольклору».

Назва роботи – це коротке визначення теми, ідеї та предмету дослідження. Заголовок виноситься на середину титульного листа реферату. Вище, над назвою теми, всередині, студент вказує назву ВУЗУ. Трохи вище назви роботи, в правому боці, пише назву кафедри, на якій виконано реферат. Під назвою теми, праворуч, студент вказує власне прізвище й ініціали, а під ними - вчений ступінь, звання, прізвище й ініціали викладача. Внизу сторінки – позначає дату написання роботи.

2. План – це система заголовків частин роботи із позначенням сторінок, на яких вони розміщені. План слугує інформативним елементом, даючи узагальнене уявлення щодо розробленої проблематики, про логіку викладу матеріалу, актуальність, наукову і практичну значимість обраної теми. План розміщується на наступному, після титульного, листі або в кінці роботи.

Наприклад:

Тема: «Особливості українського музичного фольклору»

План

1. Вступ	с. 1
2. Походження поняття фольклор та приналежність його до духовної культури	с. 2-4
3. Особливості фольклору різних регіонів України	с. 3-7
4. Розвиток та репрезентація фольклору в умовах сьогодення	с. 7-9
5.Висновки	с. 10

3. Вступ містить мотивацію практичної та теоретичної актуальності проблеми, що вивчається. У вступі необхідно сформулювати основне питання дослідження, цілі й завдання, які виходять з нього. Їх реалізація дозволить досягти основної цілі дослідження. У вступі доцільно також обговорити термінологічний склад роботи, щоби попередити неадекватне її прочитання.

4. Основний зміст – центральна частина роботи, де реалізуються дослідницькі завдання, сформульовані у вступі. Тут важливо дотримуватися

послідовності викладу, логічності й коректності, здатності аналітично довести положення, висунуті на захист.

Увага в індивідуальній реферативній роботі концентрується на нових фактах, на доцільності звернення до тих чи інших проблем, монографій або статей.

Необхідно вживати терміни, прийнятні для даної науки, уникаючи нехарактерних понять і символів, запобігати складних граматичних зворотів. Для цього бажано на початку дослідження опрацювати специфічні терміни, використовуючи спеціальні словники. Рекомендується також включати до реферату схеми і таблиці, оскільки вони можуть допомогти розкриттю основного змісту дослідження, скорочуючи обсяг роботи.

5. Висновки. У висновках підводяться підсумки дослідження, що доводять вирішення поставлених на початку роботи завдань. Студент може також окреслити перспективи подальшої розробки теми, показати нові ракурси проблеми, які виходять за межі даного дослідження, набуваючи самостійного значення та чималого інтересу.

6. Бібліографія – це список літератури, який вказує на джерела, використані в роботі над темою, підпорядковані посилання. Бібліографія має сама по собі окремий науковий інтерес, оскільки надає інформацію про літературу, яка допомагає розкрити зміст не лише даної теми, а й багатьох пов'язаних з нею різноспрямованих тематичних напрямів.

Правила оформлення бібліографічних описів.

При оформленні бібліографічного списку слід вказувати наступні дані: прізвища та ініціали автора, назву книги, місце і рік видання, сторінку, з якої взята цитата. Для статей з журналів або збірників наводять прізвища й ініціали автора, назву статті, потім назву журналу чи збірника статей з посиланням на рік видання і номер чи випуск. Для газетної статті окрім назви і року видання, вказують також дату (число,місяць).

Вимоги до індивідуальної роботи (реферату).

- 8-11 сторінок машинописного тексту або 10-15 сторінок написаного вручну тексту;
- на першій сторінці вказується тема, на другій - план роботи, на останній - використана література;
- відповідь на кожне питання плану виділяється;
- роботу виконують розбірливо та охайно, прагнучи повніше висвітлити зміст намічених у плані питань;
- обкладинка оформляється за зразком:

**Надаємо зразок оформлення титульного аркуша
індивідуальної роботи (реферату).**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Юридичний факультет

Кафедра філософії

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

З «Історії української культури»

на тему: ***«Особливості українського музичного фольклору»***

Виконав(ла):

студент(ка) групи:
(вказати шифр групи)
(вказати прізвище та
ініціали)

Перевірив(ла):

(вказати посаду, прізвище
та ініціали викладача)

Дніпропетровськ

2013

Критерії оцінювання індивідуальної роботи (реферату).

Індивідуальну реферативну роботу слід здати викладачу у встановлений термін. Дата встановлюється на лекції чи консультації викладача на початку семестру, де одночасно з'ясовуються норми оформлення, проголошуються

критерії оцінювання. Якщо студент подає роботу пізніше визначеного терміну, викладач має право виставити оцінку балом нижче, незалежно від змістовності й правильності оформлення.

Оцінювання індивідуальної реферативної роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою.

1. Оцінка «п'ятірка» (відмінно) відповідає таким критеріям:

- відповідність змісту індивідуальної роботи - заявленій темі;
- вчасність подачі реферату;
- самостійність висновків;
- творчий підхід до вирішення проблеми;
- оригінальність теми;
- залучення аналітичної літератури;
- достатня джерельна база (не менше 3-4 одиниць);
- структурованість матеріалу, залежна від розробки плану;
- використання сучасних публікацій.

2. Оцінка «четвірка» (добре) відповідає таким критеріям:

- відсутність аналізу сучасної літератури;
- не оригінальність підходу до розкриття теми.

3. Оцінка «трійка» (задовільно) відповідає таким критеріям:

- недостатність бібліографічної бази роботи;
- відсутність оригінального напряму розробки теми;
- відсутність спроб творчого опрацювання проблеми;
- несамостійність висновків.

4. Оцінка «двійка» (незадовільно) відповідає таким критеріям:

- невідповідність змісту роботи – означеній темі;
- відсутність бібліографії;
- відсутність плану;
- відсутність структурної чіткості у викладі матеріалу;
- копілятивність роботи;
- нелогічність висновків;
- запобігання самостійних підходів до розв'язання проблеми.

Теми індивідуальних робіт (рефератів).

1. Культура первісного суспільства. Еволюція від часів архантропа до кроманьйонця.
2. Культура палеоліту на території України.
3. Спадщина Мізинської культури. Спосіб життя й знаряддя праці архаїчної людини. Таїни неолітичних «Венер».
4. Неолітична культура на території України.

5. Трипільські культурні здобутки.
6. Загадки трипільських селищ. Перелогове землеробство та культ родючості.
7. Трипільська мистецтво розмальованої кераміки. Теракотова скульптура.
8. Містика трипільської символічної мови. Візерункові розмальовки.
9. Давньогрецькі й давньоримські автори про світогляд, спосіб життя та звичаї скіфів і сарматів.
10. Самобутні кочівницькі риси скіфо-сарматської міфології.
11. Осібність скіфо-сарматського «звіриного стилю» в давньосхідному мистецтві.
12. Велике переселення народів II-IV ст. н.е. Культурна експансія готів та гунів на проукраїнський етнос.
13. Візантійські, готські й арабські джерела про державу антів.
14. Звичаї й нороби, спосіб життя й ремесла давньослов'янських племен.
15. «Метерологічна» генеза міфології стародавніх слов'ян. Пантеїзм проукраїнської демонології.
16. Релігійно-обрядова культура, свята й мистецтво давніх слов'ян.
17. Сонячний календар та календарний фольклор стародавніх слов'ян.
18. «Повість минулих літ», М.Грушевський та сучасні культурологи про генезис східних слов'янських племен.
19. Зарубинецька та черняхівська культури.
20. Київ та поляни – ребус для істориків.
21. «Руси» й «Руська земля» у IX- XI столітті.
22. Від Кия до «останнього вікінга» Святослава.
23. Прийняття християнства та розвиток української культури під знаком візантійської цивілізації.
24. Роль Кирила й Мефодія у розвитку давньоруської писемності й мови.
25. Русь і Степ. Кочові держави – вороги і сусіди Київської Русі. Печеніги й половці. «Слово о полку Ігореве».
26. Візантійські канони храмубудівництва в архітектурі Київської Русі часів Володимира Великого й Ярослава Мудрого.
27. Принцип духовної споглядальності в іконописі та монументальному живописі Київської Русі.
28. Візантійська спадкоємність в розвитку релігійної й світської літератури. Літописи. Дидактичні й богословські твори.
29. Київська держава й люди. «Руська правда».
30. Мистецтво книжкової мініатюри. «Остромирове Євангеліє».
31. Шедеври середньовічної української літератури. «Ізборник Святослава», «Повчання Володимира Мономаха дітям», «Слово про закон і благодать».
32. Культура Галицько-Волинського князівства.
33. Люблінська унія, Магдебурзьке право та розвиток українських ренесансних міст. Ремісничі цехи. Конфесійна та етнічна культурна строкатість.
34. Галицький ренесанс: неолатинська поезія, архітектура, пластичні

мистецтва.

35. Єзуїти, латинське шкільництво та Острозька академія - «Другі Афіни» в Україні XIV-XVI ст.
36. Специфіка реформаційних та гуманістичних тенденцій в українській культурі XIV-XVI століть.
37. Роль братств в розвитку українського ренесансного просвітництва. Ю.Рогатинець, Д.Красовський, Л.Зизаній та Львівська братська школа.
38. Полемічна література в боротьбі за православні цінності української культури. І.Вишенський, М.Смотрицький, Є.Плетенецький, З.Копистенський, С.Беринда, К.Сакович.
39. Виникнення та розвиток друкарства. Діяльність І.Федорова в розвитку освіти й православної української культури XIV-XVI ст.
40. «Острозька Біблія» й ікона Подільської Божої матері..
41. Європейські та національні традиції архітектури в українських фортецях і замкових спорудах XIV-XVI століть.
42. Видатні українські гуманісти доби Відродження. С.Оріховський, Ю.Дрогобич, Павло з Кросна,
43. Феномен козацтва в кінці XVI- на початку XVII століття. Дике поле. Пороги. Великий луг.
44. Спів про витоки українського козацтва. Кримський ханат і лицарі християнства.
45. Культура Запорізької Січі часів Байди – Вишневецького. Козацтво між реформою Стефана Баторія та смертю Петра Сагайдачного. Козацькі війни 1625-1638 років.
46. Козацька революція 1648- 1657 років. Переяславська угода Богдана Хмельницького. Модель влади козацької держави. Народовладдя.
47. Іллінська церква в Суботіві. Кам'янець-Подільська фортеця. Портрети козацьких гетьманів.
48. Релігійні уподобання козацтва. Козацькі ікони. Козацьке бароко в українській архітектурі та живописі.
49. Побут та народнопісенна творчість в козацькому середовищі.
50. Символізм народного живопису в мальовках Козака Мамає.
51. Козацтво й шкільна освіта.
52. Ренесансні й барочні тенденції української музики XVII-XVIII століть. Кант. Партесний концерт. Творчість Д.Бортнянського, М.Березовського, А.Веделя.
53. Багатоликий Іван Мазепа. «Мазепинське» бароко в українській архітектурі та поезії XVII-XVIII століть. Батурин.
54. Просвітництво та Києво-Могилянська академія в розвитку української культури. Школа, колегія, гімназія, академія. Спадок Л.Барановича, І.Гізеля, Д.Балабана, Т.Прокоповича, П.Колячинського, Й.Галятовського.
55. Просвітницька діяльність та філософсько-літературна спадщина Григорія Сковороди.

56. Образ української історії в літературі «канцеляристів». Г.Грабянка, П.Орлик, С.Величко.
57. Культура Гетьманату. Палац Розумовського в Батурині.
58. Шкільна драма та вертеп в українській культурі доби Просвітництва.
59. Народне малярство XVIII століття. Школа іконопису в Жовкві.
60. Ідеали народництва та українська культура XIX століття.
61. Діяльність та доля представників Кирило-Мефодіївського братства.
62. Український романтизм і твори Лесі Українки.
63. Поетичний та живописний образ України з творів Т.Шевченка.
64. Реалізм і романтизм в українській літературі, поезії та музиці XIX століття.
65. Національні традиції в українському професійному театрі XIX - початку XX століть.
66. Професійна українська музика XIX століття. Л.Лисенко – засновник національної академічної школи.
- 67.Періодизація культурного процесу XX століття.
68. Товариство «Просвіта» в національному відродженні української культури.
69. Нова школа української літератури початку XX ст. Творчість О.Кобилянської, М.Коцюбинського, В.Стефаника, М.Вороного.
70. Вплив європейського авангарду на драматургію В.Винниченка, М.Куліша, вистави за творами О.Олесея.
71. Вияв тенденцій європейського символізму й футуризму в творчості поетів Д.Загула, Я.Савченка, О.Слісаренка, М.Терещенка, В.Кобилянського, М.Михайличенка.
72. Розгортання українського культурного відродження початку XX століття й київська літературна група «неокласиків». М.Зеров, М.Хвильовий, М.Рильський.
73. Модерністська естетика та львівське видавництво «Молода муза».
74. «Молодий театр» Леся Курбаса. Античність та Шевченко.
75. Нове в українському живопису та графіці початку XX століття. Творчість О.Мурашка, О.Новаківського, П.Ковжуна, І.Труша, М.Сосенка.
76. Авангардизм та Школа М.Бойчуків.
77. «Об'єднання сучасних митців» (ОСМ)і творчість А.Петрицького.
78. Європейське буття нової української скульптури. О.Архипенко, М.Черешньовський, Лео Моль (Л.Моложанин), Я.Гніздовський.
79. Традиції народного будівництва й «козацького бароко» в українській архітектурі двадцятих років XX століття.
80. Культура України за доби тоталітаризму. Діячі української культури в еміграції.
81. «Розстріляне відродження».
82. Естетика й художня практика соціалістичного реалізму (соцреалізму).
83. Велика вітчизняна війна 1941-1945 років та патріотичний сплеск поезії, живопису, кіно, театрального мистецтва. Творчість А.Малишка, М.Рильського, В.Сосюри, М.Бажана.
84. Соцреалізм та проза О.Гончара. Роман «Собор».

85. Документалістика й художнє кіно О.Довженка.
86. Львівсько-варшавська філософська школа в розвитку сучасної української думки.
87. Українська філософія космізму.
88. Діяльність П.Чубинського і М.Вериківського та український державний гімн.
89. «Український Гейне» Олександр Олесь.
90. Трагічна доля української інтелігенції в роки сталінських репресій.
91. Генерація «шестидесятників». Прагнення відновлення національних традицій в творчості І.Світличного, В.Стуса, Л.Костенко, В.Симоненка, І.Драча, М.Вінграновського, І.Дзюби.
92. Творчість української еміграції. Є.Маланюк, Д.Донцов, С.Гординський, І.Багряний, А.Рудницький.
93. Українська культура другої половини ХХ - початку ХХІ століть.
94. Нова «фольклорна хвиля» в музиці 60-х років. М. Скорик, Л.Дичко, Є.Станкович.
95. Концептуальний радикалізм української літератури й поезії 90-х років ХХ століття – початку ХХІ століття.
96. Архітектурні й образотворчі шукання межі тисячоліть. Від конструктивізму – до....?
97. Стріт – арт в українській міській культурі.

Навчальна література:

1. Матеріали методичного забезпечення філософських дисциплін для студентів всіх спеціальностей, які навчаються екстерном / Упоряд.: Ю.О.Шабанова, Ю.М.Пазиніч. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 55 с.
2. Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Філософія» для заочної форми навчання для студентів усіх спеціальностей. Упорядник Т.В. Журавльова.-Д.: Національний гірничий університет, 2009.- 15 с.
3. Методичні рекомендації щодо написання рефератів із гуманітарних дисциплін (психологія, релігієзнавство, філософія, культурологія), які викладаються в технічному ВУЗІ. Для студентів усіх спеціальностей./ Нормативно-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Навч. метод. посібник МОН/В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.В. Журавльова.
4. Методичні рекомендації щодо підготовки та участі в семінарських заняттях із гуманітарних дисциплін (філософія, релігієзнавство, УЗК, психологія) для студентів денної форми навчання для всіх спеціальностей і розраховані на освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста. Для студентів усіх спеціальностей./ Нормативно-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Навч. метод. посібник МОН/В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.В. Журавльова.

Додаткова навчальна література:

1. Історія української культури / За заг. ред. І.Крип'якевича. -Київ, 2002 (за виданням 1937 р.) – К.4 Либідь, 2002. – 656 с.
2. Історія української культури: Зб. Матеріалів і документів / Упоряд.: Б.І. Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Вища шк., 2000. – 607 с.: іл.
3. Історія української та зарубіжної культури. Навчальний посібник . / С.М.Клапчук, В.Ф. Остафійчук Ю.А. Горбань та ін. ; За ред. С.М.Клапчука, В.Ф. Остафійчука Ю.А. – 5те вид. Перер. і доп. – К.:Знання-Прес, 2004. –358 с.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник. Вимд 2-ге, переоб. І доп. / За ред.. проф.. А.Яртися та проф.. В.Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
5. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура : Навч. посіб. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
6. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К.:АТ „Друга рука” МП „Фенікс”, 1993. – 550 с.
7. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І. Наумко, Л.Ф. Артюр, В.Ф. Горленко та ін. – 2-е вид, доп. та пероб. – К.: Либідь, 1993. – 288с.
8. Лозко Г.С. Українське народознавство. –К.: Зодіак – ЕКО, 1995. – 368 с.
1. Скрипникова Л.В. Ефремова Ж.К. Основы мировой и украинской культуры (от первобытности к Возрождению) Арт-Пресс. 1997. – 300 с.

Рекомендована література:

1. Антонович Д. Українська культура. - К., 1993.
2. Асєєв Ю. Джерела. Мистецтво Київської Русі. - К., 1980.
3. Асєєв Ю. Мистецтво стародавнього Києва. –К, 1969.
4. Асєєв Ю. Шедеври світової архітектури. - К., 1982.
5. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. - К., 1973.
6. Білецький П.О. Нариси з історії українського мистецтва: українське мистецтво другої половини XVII-XVIII ст. - К., 1981.
7. Бонард-Левин Г. М. И др. От Скифии до Индии. – М., 1977.
8. Бонард-Левин Г. М. Древние цивилизации. –М., 1982.
9. Все про Україну. -Т.1-2.- К., 1998.
- 10.Грінченко М. Історія української музики. - К., 1922.
- 11.Жаборюк А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в першій половині і середині XIX ст. - К., 1988.
- 12.Жаборюк А. Український живопис останньої третини XIX - початку XX ст.- К., 1990.
- 13.Жанри і стилі в історії української літературної мови.- К., 1989.
- 14.Жолтовський П.М. Монументальний живопис на Україні XVI-XVIII ст. - К., 1969.

15. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVII-XVIII ст. - К., 1978.
16. Журов Г.В. З минулого кіно на Україні. 1896-1917. - К., 1959.
17. Запаско Я.П. Мистецтво книги на Україні в XVI-XVIII ст. - Львів, 1971.
18. Ісаєвич Я.Д. Братства та її роль у розвитку української культури XVI-XVIII ст. - К., 1972.
19. Ісаєвич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров: виникнення друкарства на Україні. - Львів, 1983.
20. Ісаєвич Я.Д. Юрій Дрогобич. - К., 1972.
21. Кинословарь: в 2-х томах. - М., 1966.
22. Кириллин В.А. Страницы истории науки и техники. - М., 1989.
23. Кисіль О. Український театр. - К., 1968.
24. Коломієць Р.Г. Театр Саксаганського і Карпенка - Карого. К., 1984.
25. Корнієнко І.С. Про кіномистецтво: у 2-х томах. - К., 1985.
26. Крип'якевич І. Історія української культури. - К., 1999.
27. Культура і побут населення України. - К., 1993.
28. Ліндсей Д. Коротка історія культури: у 2-х томах. - К., 1995.
29. Мицько З. Острозька слов'яно-латинська академія. - К., 1990.
30. Мірчук І. Історія української культури. - Мюнхен-Львів, 1994.
31. Овсійчук В.А. Майстри українського барокко: Жовківський художній осередок. - К., 1991.
32. Огієнко І. Українська культура. - К., 1991.
33. Петров В. Діячі української культури - жертви більшовицького терору. - К., 1992.
34. Приходько І. Творчі портрети українських письменників в XIX-XX ст. - К., 1997.
35. Рыбаков Б.А. Язычество Древней Руси. - М., 1987.
36. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. - М., 1981.
37. Славянская мифология. - М., 1995.
38. Степовик Д. Скарби України. - К., 1991.
39. Українська культура: минуле, сучасне та шляхи розвитку. - К., 1997.
40. Українська культура: історія і сучасність. - К., 1994.
41. Українське радянське кіномистецтво. - К., 1964.
42. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст.: у 3-х томах. - К., 1994.
43. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. - К., 1981.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
для студентів усіх напрямків підготовки

Шабанова Ю.О., д-р філос.наук, проф.

Тарасова Н.Ю., канд. філос. наук, доц.

Дичковська О.Я., асистент

Редактор Ю.В. Рачковська

Пдписано до друку 29.03.2011. Формат 30х42/4
Папір офсет. Ризографія. Ум.друк.арк. 1,7

Обл. – вид. арк. 1,7. Тираж 100 прим. Зам №

ДВНЗ «Національний гірничий університет»
49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.